

Det pædagogiske grundlag for skolebyggeri

Der har altid i skolebyggeri været en tæt sammenhæng imellem den pædagogiske opfattelse af skolens virke og dens bygninger. Fra landsbyskolerne til centralskolerne til 60'ernes kamskoler til 70'ernes åbenplanskoler til nutidens skolebyggeri, som nok ikke entydigt kan navngives på samme måde som tidligere tiders skoler. Tendensen i dag kan sammenfattes på følgende måde, som det er udtrykt af arkitekt Per Olsen fra Rådgivningstjenesten for Skolebyggeri:

“Bygningsanlægget ordnes i et antal mindre enheder ud fra et ønske om at fremme samarbejds muligheden mellem fag, klasser og emner samt andre mere udadvendte funktioner. De enkelte lokaler har en størrelse, så der kan veksles mellem flere forskellige arbejdsformer, og tæt ved lokalerne er der adgang til supplerende arealer, fx fællesarealer, grupperum mv., således at flere organisationsformer, samarbejds mønstre og arbejdsformer kan udvikles. Organiseringen af bygningsanlægget med lokaliseringen af afdelinger og lokaler anvendes bevidst i forhold til hinanden i en tydelig pædagogisk begrundet hoveddisposition. I bygningens arkitektur lægges der vægt på at tilpasse bygningernes skala (størrelsesforhold) til barnet, og gennem motivvalg tilstræbes ikke alene mere afvekslende og oplevelsesrige omgivelser, men også genkendelige og dermed tryghedsskabende virkninger.”

Ser man på skolebyggeri, som er opført eller ombygget inden for de senere år, er ovenstående model i det store og hele bragt i anvendelse. Det arkitektoniske udtryk, materialevalget, detaljerne og ikke mindst de efterfølgende arbejdsmiljø mæssige forhold er derimod temmelig forskellige. Et af de forhold, man mange steder i forbindelse med større ombygninger har ønsket om at rette op, er størrelsen af klasserum. Det er anslået, at mindst 2/3 af klasserummene i grundskolen er på 48 m² eller mindre. Når der skal være plads til varierede undervisningsformer og IT-udstyr, bør man ikke projektere med under 60 m² + fællesareal, hvis man fortsat som en mulighed ønsker at kunne drive undervisning med en sammenholdt klasse. Ved samme lejlighed har man nogle steder løst dette problem efter devisen tre lokaler bliver til to, det vil sige ved deling af det midterste lokale, så hver halvdel af dette tilfalder de to lokaler på hver side. Andre steder har man udvidet arealet ved inddragelse af gangarealer, udrykning af facaden o. lign.

Et andet forhold, man har ønsket at rette op på, er at skaffe plads til grupperum, og endelig har man mange steder haft ønske om et fællesrum, der er så tilpas stort, at det kan anvendes til fællessamlinger, teater- og musikforestillinger

Man kan imidlertid også få øje på andre tendenser end ovenstående, særlig i forbindelse med nybyggeri af skoler. Pædagogisk konsulent Ida Kampmann beskriver det på følgende måde:

“Den innovative skole udvikler sit eget miljø for pædagogisk udvikling. Derfor skal fremtidens skolebygninger og udearealer rumme mulighed for en større variation af arbejdsformer og kunne opfylde krav til omstilling og forandring. Det betyder, at kommende byggeri skal være baseret på fleksibilitet. Klasseundervisning vil ikke længere være den selvfølgelige ordning af skolens hverdag.”

Det er også blevet udtrykt på den måde, at man bevæger sig *fra klasserum til hjemmearealer (basecamps) og fra faglokaler til fagområder.*

I de tilfælde, hvor man indretter skolefritidsordning (SFO) i forbindelse med et skolebyggeri, skal man naturligvis også tilpasse indretningen heraf til den pædagogiske opfattelse.

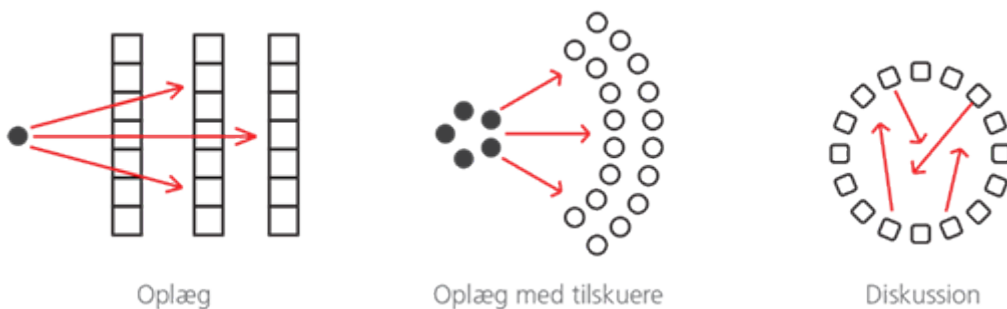
Skift mellem 3 typer af læringsrum:

Undervisningsrum til formidling

Et læringsrum med fokus på formidling, hvor klassen, holdet eller gruppen er samlet og opmærksomheden rettet mod underviseren, der underviser i færdigheder og formidler viden til eleverne.

Læreren er den primære formidler og eleverne er modtagere. Eleverne er underlagt læreren, som er forvalter af rummet.

Undervisningsrum til formidling

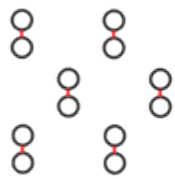
Træningsrum til fordybelse

Træningsrum til fordybelse, hvor eleverne selvstændigt eller i små grupper øver sig i færdigheder og fordyber sig i viden, som ofte ligger i forlængelse af det, der er blevet gennemgået i undervisningsrummet.

Læreren indtager rollen som træner, der vejleder og udfordrer eleverne på baggrund af deres faglige niveau.

Under de individuelle studier er det ofte med en høj grad af medbestemmelse og mulighed for selv at vælge et egnet arbejdssted, således er et træningsrum en velegnet form for læringsrum, da eleverne bliver udfordret og får lov til at engagere og fordybe sig i viden.

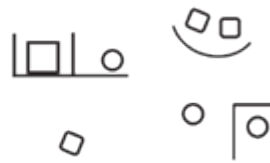
Træningsrum til fordybelse

2 og 2

1 og 1

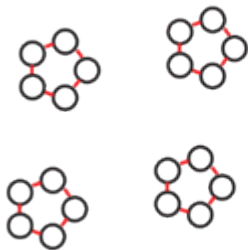
Vælg selv et sted

Studierum til projektarbejde

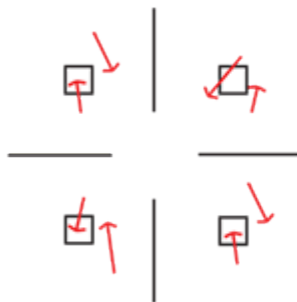
Den sidste form for læringsrum er et studierum til projektarbejde, hvor eleverne især i grupper fordyber sig i, afprøver og udvikler viden.

Læreren er konsulent og vejleder. Eleverne er studerende, der selvstændigt udforsker projekter af både teoretisk og kreativ karakter.

Studierum til projektarbejde

Grupper

Grupper afskærmet

Fælles værksted

Opsummerende fokuspunkter i Dragør:

- Flexibilitet i rummene
- Fra faglokaler til fagområder
- Fra klasselokaler til hjemmearealer (multifunktionelle rum)
Rummene skal kunne have flere funktioner til fx plenum, gruppearbejde og alene fordybelse. Som set i ovenstående. Undervisning til formidling, træningsrum til fordybelse og studierum til projektrum